

ANATIDAE

Opvallend bij veel soorten waterwild is dat er slechts op enkele dagen sterke trek wordt waargenomen. Vooral bij de grondeleenden is dat het geval. Bij deze trekbewegingen worden aan de Hondsbossche doorgaans de grootste uurtotalen bereikt. In het waddengebied merkt men, althans aan de Noordzeezijde van de eilanden vrijwel niets van deze trekbewegingen.

Tabel III Waterwild langs de Hollandse kust.

Soort	Totaal → Z	Totaal → N	aantal uren waarin de soort is gezien	maximale presentie en periode waarin deze wordt bereikt
Wilde eend	15	103	51	15 % - 27
Wintertaling	54	3187	216	66 % - 12
Zomertaling	1	24	12	6 % - 21
Krakeend	11	13	11	6 % - 18
Smient	252	4797	133	56 % - 12
Pijlstaart	25	384	47	38 % - 12
Slobeend	61	427	76	43 % - 12
Toppereend	13	117	45	31 % - 6
Kuifeend	30	289	57	23 % - 12
Tafeleend	6	86	23	7 % - 14
Brilduiker	7	56	24	14 % - 7
IJseend	2	8	9	16 % - 11
Grote zeeëend	53	525	73	18 % - 19
Zwarte zeeëend	5458	49939	677	100 % - 1,5,7.
Eidereend	73	245	95	47 % - 1
Grote zaagbek	1	13	9	15 % - 6
Middelste zaagbek	89	1365	260	66 % - 12
Nonnetje	-	1	2	- - -
Bergeend	278	3090	358	78 % - 26
Grauwe gans	1	225	18	10 % - 16
Kolgans	14	9	3	15 % - 6
Sneeuwgans	2	-	1	- - 12
Rotgans	18	4914	101	55 % - 12
Brandgans	52	31	4	20 % - 8
Knobbelzwaan	15	41	20	11 % - 26
Wilde zwaan	-	16	1	- - 11
Zwarte zwaan	-	1	1	- - 15

Bij het vergelijken van deze aantallen met de totalen van het voorjaar van 1974 moet wel bedacht worden dat er in 1975 veel intensiever is waargenomen. Zo werd er in de weken 10 t/m 18, voor de meeste soorten toch wel de gunstigste periode, nu gedurende 396 uren waargenomen tegen 291 uren in 1974. Ondanks dit grotere aantal waarnemingsuren is het totaal slechts bij enkele soorten (Smient, Zwarte Zeeëend) beduidend hoger dan in 1974.

Enkele opmerkingen per soort :

Wilde eend

In tabel III zijn niet de op de Hondsbossche waargenomen ex. meegeteld, daar de nabijheid van "De Putten" verantwoordelijk genoemd kan worden voor het waarnemen van heen en weer vliegende groepjes Wilde eenden. Opvallend was dit jaar dat na half mei bij Noordwijk alleen nog maar noordwaarts vliegende vogels werden gezien.

Wintertaling

De passage van een front op 23 maart, gevolgd door een noordelijke stroming over geheel West-Europa, heeft waarschijnlijk een zeer gunstige uitwerking gehad op de zichtbare trek boven zee. Voor veel grondeleenden vielen de uurmaxima vlak na de frontpassage. De topuren voor de Wintertaling waren : 23 maart - 230 ex noord - Castricum en 24 maart - 116 ex. noord - Castricum.

Op alle dagen met goede doortrek van deze soort, waren de uurtotalen ten noorden van IJmuiden hoger dan op de posten ten zuiden van IJmuiden.

Zomertaling

Deze soort werd pas op 13 april voor het eerst boven zee gezien. Op 27 mei het grootste aantal : 6 + 4 te Noordwijk.

Smient

De eerste opvallende trek golf kwam op 14 febr. met als uurmax. 127 ex. noord te Katwijk. Ook voor deze soort waren 23 en 24 maart de beste dagen. Uurmaxima :

23 maart : 9 - 10u : 172 ex. noord - Noordwijk 16-17u : 491 ex. oost - Schier
11 - 12u : 200 ex. noord - Castricum 17-18u : 372 ex. oost - Schier
12 - 13u : 206 ex. noord - Hbz. 18-19u : 329 ex. oost - Schier

24 maart : 6½ - 7½u : 220 ex. noord - Schoorl

Op 15 april werden op de Maasvlakte tussen 6½ en 9 u. 343 Smienten geteld, maar bij Noordwijk werd omstreeks die tijd geen enkele Smient opgemerkt. Dit wijst er op dat we waarschijnlijk nogal vaak met trekbewegingen over korte afstand te maken hebben.

Slobeend

Deze soort werd vooral in week 12 gezien. De uurmaxima bleven steeds erg laag in vergelijking met voorgaande jaren. Uurmaximum : 35 ex. noord op 25 mrt. IJmuiden

Pijlstaart

Ook deze soort deed mee aan de trek golf van 23 en 24 maart. De meeste Pijlstaarten werden gezien tussen 8½ en 9½ u. op 24 maart te Schoorl : 57 ex. noord.

Toppereend

Deze soort werd in juni nog viermaal waargenomen. De laatste waarneming was op 1 juli te IJmuiden : 7 ex. noord.

Tafeleend

Deze soort verschijnt heel onregelmatig voor de kust. De meeste ex. werden gezien op 28 maart te IJmuiden en op 7 juli te Noordwijk : beide keren 18 ex. noord.

Kuifeend

Het grootste uurtotaal werd gezien op 23 maart te Noordwijk : 68 ex. noord. Verder waren er nog 12 waarnemingen uit juni en begin juli.

Brilduiker

Tot half april wordt deze soort in zeer kleine aantallen gezien. Slechts één mei-waarneming : 26 mei 2 ex. noord - Schoorl aan Zee.

Ijseend

8 febr. 1 ex. noord - Hbz.

15 febr. 1 ex. no en 1 ex. z - Hbz.

16 mrt. 1 ex. noord - Noordwijk

18 mrt. 1 ex. noord - Schoorl

21 mrt 1 ex. noord - IJmuiden

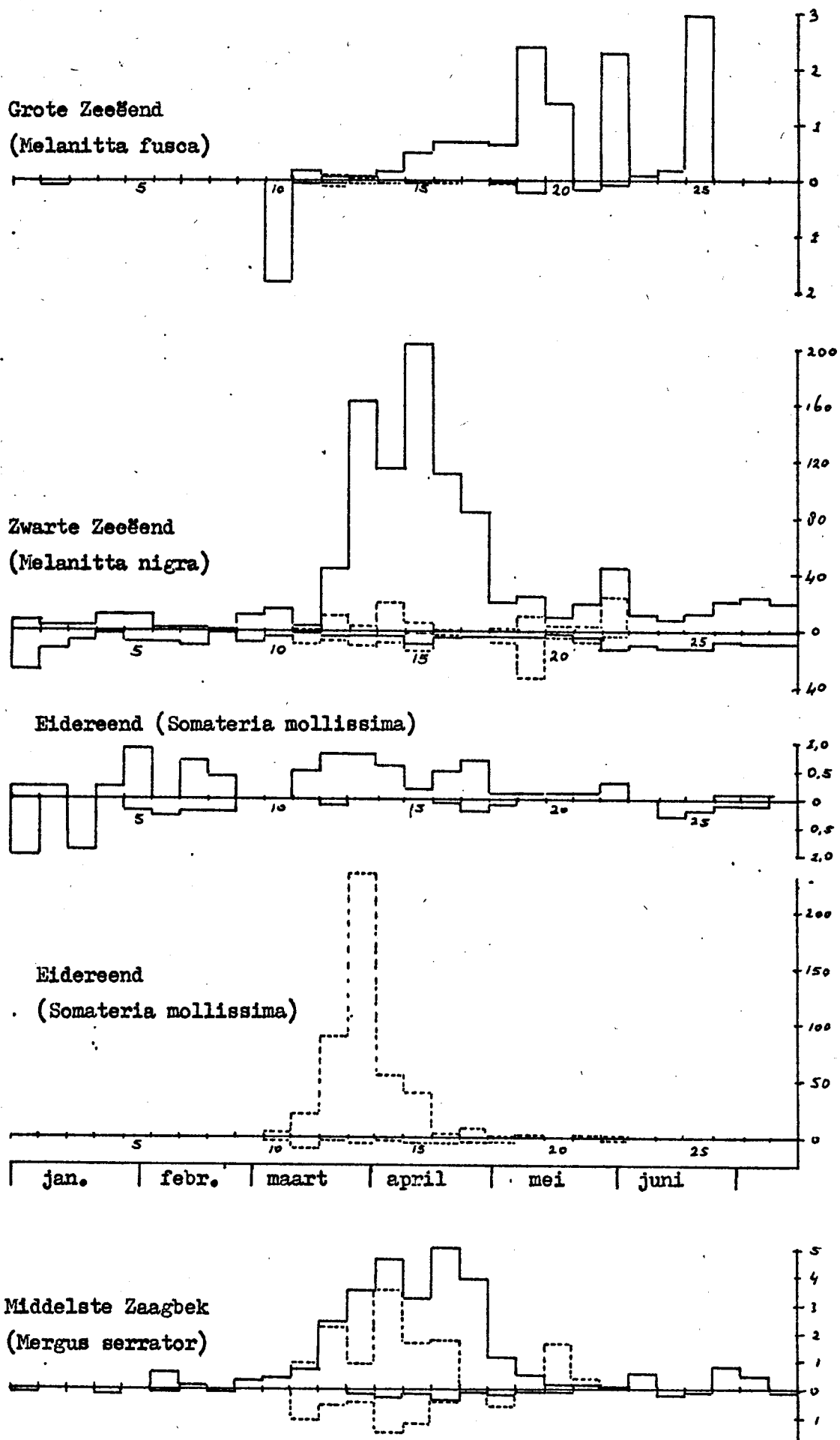
23 maart - 1 ex. noord - Castricum

28 maart - 1 ex. noord - IJmuiden

29 maart - 2 ex. west - 2 ex. oost - Schier

16 april - 1 ex. noord - Maasvlakte

10 mei - 1 ex. zuid - Maasvlakte

Figuur 7. Uurgemiddelden per periode voor enkele Anatidae

Fig. 8 Uurgemiddelden voor
Bergeend (*Tadorna tadorna*)

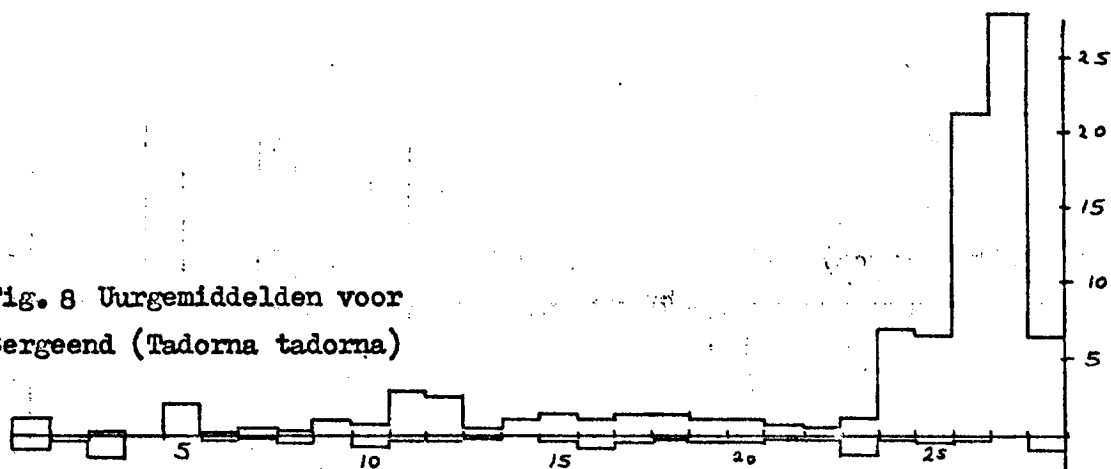

Fig. 9 Uurgem. voor
Rotgans (*Branta bernicla*)

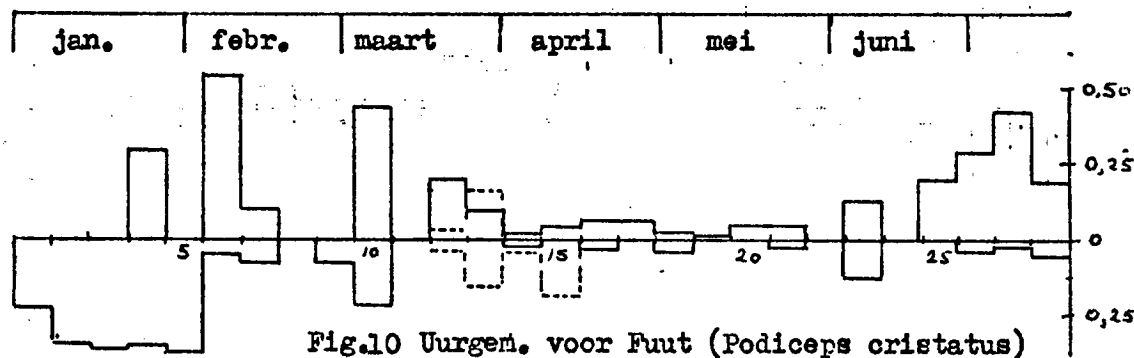
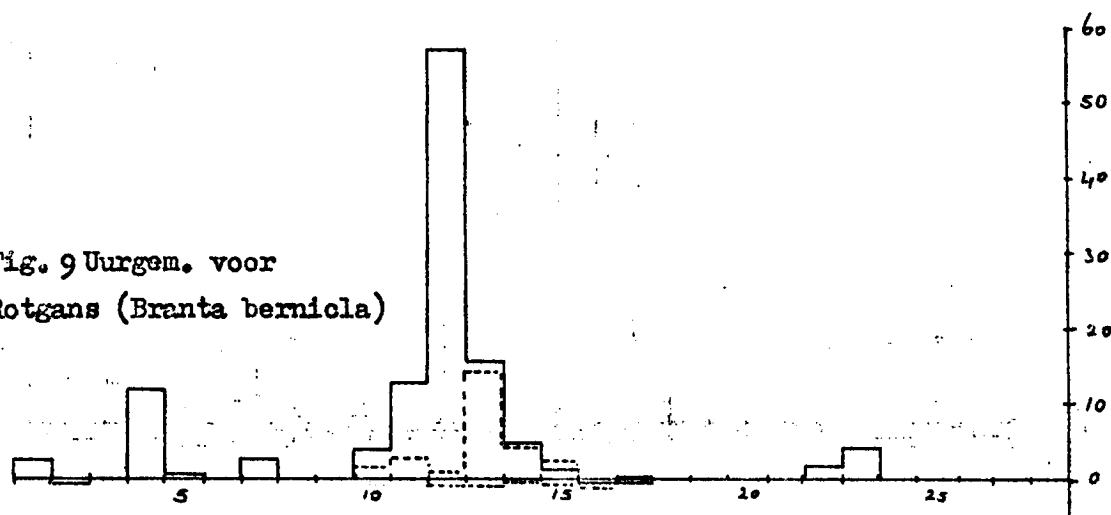

Fig.10 Uurgem. voor Ruut (*Podiceps cristatus*)

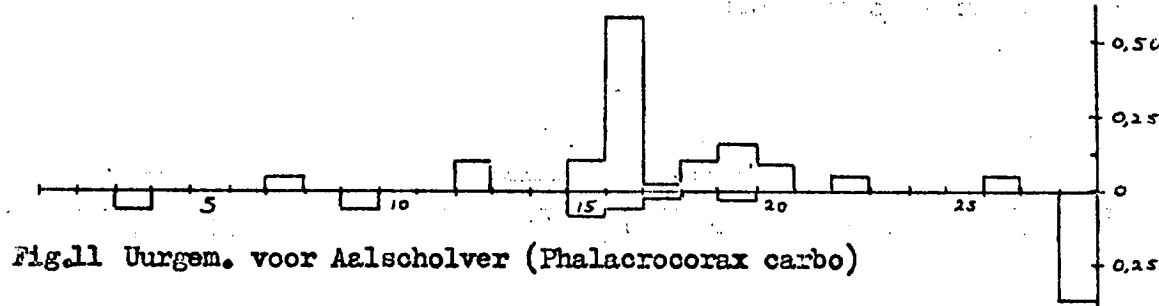

Fig.11 Uurgem. voor Aalscholver (*Phalacrocorax carbo*)

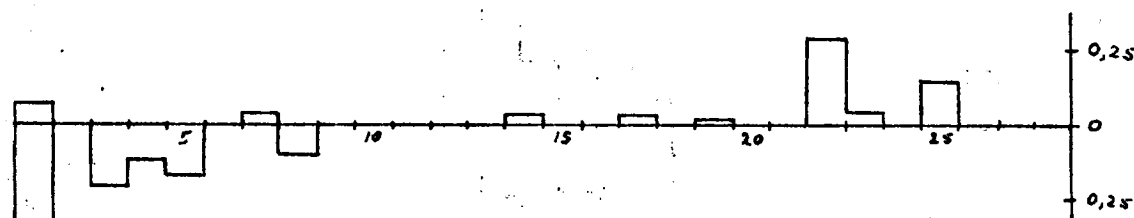

Fig.12 Uurgemiddelden voor
Alk + Zeekoet + "alk/zeekoet"

Grote Zeeëend

In het Waddengebied werd deze soort in 18 uren opgemerkt. Vrijwel steeds werd maar één ex. per uur gezien. Opvallend was, dat 20 van de waargenomen 27 ex. naar het westen vlogen. Dit zou in verband kunnen staan met het feit, dat de waarnemingsperiode op Schier niet samenviel met de trekperiode van deze soort.

Voor Scheveningen werden op 8 maart 24 ex. zuid gezien. De noordwaartse trek begon ook in 1975 eerst einde april en duurde tot in juni. Grootste uurtotalen :

11 mei - 49 ex. noord - Hbz.

20 mei - 33 ex. noord - Hbz.

12 mei - 35 ex. noord - Hbz.

23 juni- 86 ex. noord(66n groep)-Noordwijk

Zwarte Zeeëend

Langs het Noordzeestrand van de Waddeneilanden werden ook in 1975 weer veel minder Zwarte Zeeëenden waargenomen dan langs de Hollandse kust. In het najaar is de situatie vaak totaal anders. Nu werden in het Waddengebied 1215 ex. west en 2249 ex. oost geteld. De beste dagen waren 28 maart met 322 ex.oost tussen 14 en 15 u. en 7 april met 533 ex. oost tussen 6 en 7 u (beide dagen op Schier).

Op veel kaarten ontbrak deze soort. De presentie was soms uitzonderlijk laag :

week 18 : 50 % en week 21 : 45 %. (alleen Waddengebied)

Langs de Hollandse kust werden ook in deze periode de grootste aantallen aan de Hondsbossche genoteerd. Vrijwel alle uren met meer dan 500 ex. komen van posten ten noorden van IJmuiden. Op de Maasvlakte en voor Scheveningen werden opvallend weinig Zwarte Zeeëenden gezien. De beste trekdagen voor de Hollandse kust waren :

27 maart met 7427 ex. noord tussen 12 en 15 u aan de Hbz.

28 maart met 1070 ex. tussen 9½ en 10½ u te IJmuiden

12 april met 3245 ex. in 6 uur aan de Hbz.

13 april met 3240 ex. in 5 uur aan de Hbz.

16 april met 710 ex. in 3 u op de Maasvlakte en 2200 ex. in een half uur voor Schoorl aan zee. Grote fouragerende troepen werden gezien op 25 mei voor Bergen : 1100 ex. en op 27 mei voor Schoorl aan zee : 500 ex.

Opvallend weinig werd deze soort in mei gezien : week 20 - presentie : 31 % .

Uurfrequentieverdeling voor Zwarte Zeeëend :

klasse	0	1-10	11-50	51-100	101-200	201-500	501-1000	1000+
Waddengebied	49	108	98	13	8	3	1	-
Hollandse kust	172	176	284	100	62	44	16	6

Eidereend

In het Waddengebied werden in deze verslagperioden 753 ex. west en 26.691 ex. oost genoteerd. De trek concentreerde zich sterk in week 13. In deze week werd meer dan 60 % van het totaal aantal waargenomen. De trek verliep in deze week erg gelijkmatig met in alle uren van de dag flinke aantallen passerende Eiders. Een zeer goede dag was 27 maart. Op Schier werd van 7 tot 19 uur de volgende serie uurtotalen van oostwaarts vliegende Eiders genoteerd : 1912-1060-928-1058-548-460-281-289-160-182-370-351.

Bij Schier werden geen grote groepen ter plaatse waargenomen. Wel was dat het geval op Vlieland waar P.Zegers op 22 april langs het strand (de Vliehors uitgezonderd) 4750 ex. telde,

Langs de Hollandse kust werden zeer weinig Eidereenden gezien. Het grootste uurtotaal bedroeg slechts 29 ex. op 29 april te Huisduinen. Ook bij IJmuiden bevonden zich steeds zeer weinig Eiders.

Verdeling van uurfrequenties :

klasse	0	1-10	11-50	51-100	101-200	201-500	501-1000	1000 +
Hollandse kust	777	77	6	-	-	-	-	-
Waddengebied	61	56	59	27	35	32	7	3

Bergeend

Tot in juni is van een duidelijk trekverloop geen sprake. Daarna begint een zeer opvallende trek in noordelijke richting (ruitrek naar de Duitse bocht). Bij Noordwijk werd verschillende keren gezien dat groepjes die recht uit zee kwamen bij de kust bijdraaiden en in noordelijke richting verder vlogen. Beste dag : 30 juni met 548 ex. in 6 uur aan de Hondsbossche.

Middelste Zaagbek

In het Waddengebied werden 220 ex. west en 493 ex. oost geteld. De piek in de doortrek valt nu voor de piek van de Hollandse kust (verg. 1974). Vooral in de weken 12, 14 en 15 werd deze soort op Schier regelmatig waargenomen: presentie percentages resp. 67, 74 en 63. Van de 158 uren met Middelste Zaagbekken, waren er slechts 15 met meer dan 10 ex. Uurmaximum : 7 april - 6 ex. west en 17 ex. oost - Schier. Langs de Hollandse kust werd deze soort nog vrij geregeld in juni (11 uren) en begin juli (6 uren) opgemerkt. Het meest frequent was deze soort echter te zien in de weken 12 t/m 17 : presentie percentages resp. 66-60-61-58-50-58. Het grootste uurtotaal viel hier op 20 april, toen aan de Hbz. van 8½ tot 14½ u de volgende uurtotalen genoteerd werden : 43-31-26-44-15-18-(alles noord).

Rotgans

Langs de Hollandse kust waren 24, 25 en 26 maart de beste trekdagen van het seizoen. Bij matige tot harde NW wind werden niet eerder gemelde aantallen genoteerd. Ook nu waren de aantallen in Noord-Holland aanmerkelijk hoger dan bij Noordwijk, zoals op 24 maart tussen 7 en 8 u : Noordwijk 47 ex. - IJmuiden 119 ex. - Castricum 182 ex.- Schoorl aan zee 330 ex. Bij Noordwijk werd gezien dat groepjes die uit westelijke richting kwamen aanvliegen op ongeveer 1 km. uit de kust bijdraaiden in noordelijke richting verder vlogen.

Het grootste uurtotaal werd genoteerd te Noordwijk op 26 maart : 427 ex. waarvan 350 ex. in één groep. Helaas werd er op die ochtend niet bij de Hbz. waargenomen. Ook op Schiermonnikoog waren 23 t/m 29 maart goede dagen voor deze soort, al waren de uurtotalen veel lager dan voor de Hollandse kust. Uurmaximum : 155 ex. op 29 maart. Hoewel er in mei vaak grote aantallen Rotganzen in het Waddengebied aanwezig zijn, is deze soort langs de kust slechts éénmaal opgemerkt en wel op 28 mei : 3 ex. oost op Schiermonnikoog. In juni werd de Rotgans echter nog in 4 uren waargenomen :
1 juni : 3 uren met in totaal 51 ex. Hondsbossche
6 juni : één groep van 124 ex. noord - Maasvlakte